

การยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธในชุมชน
วัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

UPGRADING THE MAINTENANCE OF THE 5 PRECEPTS QUALITY
ASSURANCE OF THE BUDDHIST COMMUNITY IN WAT WAN BUN
COMMUNITY KHLONG LUANG DISTRICT
PATHUM THANI PROVINCE

พระมหาคมสันต์ คุณธารี (แสงแก้ว)

Phra Mahakomsan Khun Tharee (Saeng Kaew)^๑

พระศิริ อิทธิญาโณ (ปิตทอง)

Phra Siri Itthiyano (Pid Thong)^๒

Received: May 28, 2025

Revised: August 19, 2025

Accepted: August 20, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ๑) เพื่อสำรวจพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ และ
ปัญหาจากการละเมิดศีล ๕ ของชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๒) เพื่อพัฒนา
กิจกรรมยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธในชุมชนวัดหว่านบุญ อ.
คลองหลวง จ.ปทุมธานี และ ๓) เพื่อยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถี
พุทธในชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าการรักษาศีล ๕ ถือเป็น
พื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งไม่เพียงส่งผลต่อพฤติกรรมของ

^๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Graduate School Mahachulalongkomrajavidyalaya
University

^๒ นักวิชาการอิสระ, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหว่านบุญ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

บุคคลเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชุมชนโดยรวมได้ การศึกษานี้มุ่งเน้นการยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธในชุมชนการสร้างมาตรฐานคุณภาพชุมชนผ่านการส่งเสริมศีลธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนและการบูรณาการหลักศีล ๕ กับกิจกรรมชุมชน เช่น การอบรม ศีล ๕ สัญจร และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้กิจกรรมดังกล่าวขยายผลได้อย่างกว้างขวางและมีความยั่งยืน การยกระดับการรักษาศีล ๕ ผ่านกิจกรรม ๗ กิจกรรมความดี ไม่เพียงแต่ช่วยให้ประชาชนมีศีลธรรมประจำใจซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมโดยรวมในระยะยาว

คำสำคัญ: การยกระดับ, ศีล ๕, คุณภาพชุมชน, วิถีพุทธ

Abstract

The observance of the Five Precepts is a fundamental principle of Buddhist practice, influencing not only individual behavior but also contributing to the overall development of community quality. This study focuses on elevating the observance of the Five Precepts to a mechanism for quality assurance in a Buddhist-oriented community at Wat Wanbun, Khlong Luang District, Pathum Thani Province. It employs Buddhist principles and sustainable community development frameworks as the guiding concepts.

The research analyzes the process of establishing community quality standards through moral promotion, public participation, and the integration of the Five Precepts into communal activities such as training programs, mobile Precept initiatives, and knowledge-sharing forums. The findings indicate that systematically applying the Five Precepts within the community strengthens ethical awareness, fosters unity, and cultivates a social environment conducive to peace and improved quality of life.

The study suggests that continuous quality assurance efforts for a Buddhist-oriented community should be supported by relevant policy

frameworks and broad public engagement, ensuring that the Five Precepts serve as a foundation for sustainable community development and enhancement.

Keywords: Enhancement, The Five Precepts (Sil 5), Community Quality, Buddhist Way of Life

๑.บทนำ

หลักศีล ๕ ถือได้ว่าเป็นสมบัติของชาวโลกมานานก่อนสมัยพุทธกาล มีลักษณะเป็นสากล อีกทั้งยังเป็นกฎระเบียบทางธรรมชาติสำหรับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าพระพุทธเจ้า จะทรงเสด็จอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตามแต่ศีล ๕ ก็ถือเป็นหนึ่งในธรรมะที่มีมาแต่ไหนแต่ไรดังปรากฏในจกักรัตติสูตรที่พระเจ้าจักรพรรดิทรงสอนประชาชนให้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ เว้นจากการประพฤตินิมนะสมทางเพศ เว้นจากการกล่าวเท็จและเว้นจากการบริโภคสุรายาเมา โดยผู้ที่ประพฤติดังกล่าวจะถูกลงโทษด้วยการจับแขวนไพล่หลัง เอาเชือกมัดให้แน่น โคนผมและตีกลองเสียงดังแห่งประจานไปตามทางก่อนจะประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะจึงทำให้ศีล ๕ มีอิทธิพลมาในสังคมอินเดียสมัยนั้นจนกลายเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับนักบวชทั่วไป แต่ปรากฏว่าหลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงจนเหลือเพียง ๔ ข้อคือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ ไม่มีเพศสัมพันธ์และไม่อวดอุตริมนุชยธรรม^๓ และเมื่อพระศรีศากยมุนีพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นและทรงประกาศศาสนา พระพุทธองค์ ก็ทรงยอมรับเอาข้อห้ามทั้ง ๕ ข้อมาสั่งสอนและเผยแผ่ไปสู่ผู้คนอย่างแพร่หลาย เรียกว่า "ศีล" บ้าง "สิกขาบท" บ้าง พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนในส่วนที่เป็นจริยธรรมเหมาะต่อการดำรงชีวิต เช่น ทาน ศีล สวรรค์^๔ เป็นต้น การที่มนุษย์ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏซึ่งยังเป็นความสุขในระดับของโลกียะนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักธรรม ที่เรียกว่า ศีล ๕ มาดำรงชีวิตของมนุษย์ซึ่งถือว่าเป็นหลักธรรมที่พระพุทธศาสนาได้เล็งเห็นคุณค่าของสังคมที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข สามารถพัฒนาพฤติกรรม ด้านกาย จิตใจ และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปัจจุบันนี้บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม

^๓ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๐๒/๗๓.

^๔ นฤมล มารคแมน, มนุษย์และความเป็นจริงของชีวิตในทัศนะของพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๑.

เป็นอย่างมาก บุคลิกภาพ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ละคนหรือจะเรียกว่า เป็นแบบแผน ความประพฤติ ของตนเองที่แสดงออกมาจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันบางส่วน นอกจากนี้ บุคลิกภาพ อันเกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ที่จะสามารถปรับตัว และการแสดงปฏิกิริยา ได้ตอบกับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล^๕

หลักคำสอนและหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังคมได้สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของพระพุทธศาสนาในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมได้มากที่สุด ก็คือคำสอน และหลักปฏิบัติในขั้นศีล เพราะศีลเป็นระบบจัดการควบคุมชีวิตด้านนอก เกี่ยวด้วยการแสดงออกทางกายวาจา เป็นระเบียบว่าด้วยความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน การดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหมู่ชน การจัดสภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมให้เรียบร้อยและเกื้อกูลแก่การดำรงอยู่ด้วยดีของหมู่ชนนั้น และแก่ความผาสุกแห่งสมาชิกทั้งปวงของหมู่ชน อันจะเอื้ออำนวยให้ทุกคนสามารถบำเพ็ญกิจภริยที่พึงทำยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อบรรลุจุดหมายของชีวิตตามความตกลงนับถือของตน หรือเพื่อเข้าถึงประโยชน์และความดีสูงสุดตามอุดมการณ์ของหมู่ชนนั้น ตลอดเกื้อกูลแก่การที่หมู่ชนนั้นจะเผยแผ่ อุดมการณ์ กิจการ และประโยชน์ตามความดีงามของตนให้แก่ขยายกว้างออกไป^๖

ปัจจุบันมหาเถรสมาคม ได้ส่งเสริมและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนด้วยกลไกของหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จึงเป็นพุทธวิธีที่สำคัญของการตอบสนองกระบวนการในแผนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนการผลักดันให้ องค์การทางศาสนา สามารถเข้ามามีบทบาทในกระบวนการยกระดับคุณภาพชีวิตและส่งเสริมการ อยู่ร่วมกันของชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น สำหรับรูปแบบและการดำเนินงานที่ผ่านมา นั้น องค์การทางพระพุทธศาสนาได้ปรับบทบาทเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว โดยให้ ความสำคัญแบบองค์รวม กล่าวคือสร้างความร่วมมือในชุมชนเป็นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ กระบวนการดำเนินงานเกิดจากภูมิปัญญาและการประยุกต์หลักพุทธธรรมพื้นฐานที่เหมาะสมกับ การพัฒนาของชุมชนนั้นๆ เอง ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นที่ยอมรับทั้งจากหน่วยงานฝ่าย ปกครองท้องถิ่นและประชาชน ด้วยปัจจัยที่ไม่มีการครอบงำทางความคิดจากองค์กรใดเฉพาะ อีก

^๕ มั่นเกิดติ โกศลนิริติวงศ์, **ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษาพุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๑), หน้า ๒๘-๒๙.

^๖ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓๙, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๙๑๔.

ทั้งความศรัทธาทางพระพุทธศาสนาในชุมชนท้องถิ่นนั้น ยังเป็นกลไกทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทยอยู่เช่นกัน ขณะที่เครือข่ายการทำงานของพระสงฆ์ นักพัฒนาสังคมไทย จะพบว่าเครือข่ายการทำงานของพระสงฆ์ที่มีความตื่นตัวและมุ่งเน้นการเป็นกลไกสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสังคมไทยนั้น จะประกอบด้วยกลุ่มพระสงฆ์ฆาธิการที่เน้นงานเผยแผ่ และการพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มพระสงฆ์ นักพัฒนาที่มุ่งเน้นงานสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงในสังคม กลุ่มพระสงฆ์ นักพัฒนาที่ มุ่งเน้นงานด้านอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กลุ่มพระสงฆ์ นักพัฒนาที่มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจพอเพียง และสังคมออมทรัพย์ กลุ่มพระสงฆ์ นักพัฒนาที่มุ่งเน้นด้านการศึกษาและกลุ่มพระสงฆ์ นักพัฒนาที่มุ่งเน้นด้านสวัสดิการสังคม ๑๐^๗ ต่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืนผ่านบทบาทขององค์กรทางพระพุทธศาสนาได้

ส่วนปัญหาการรักษาศีลและปัญหาด้านกิจกรรมในการส่งเสริมการรักษาศีลของชุมชนวัดห่วนบุญนั้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจเบื้องต้นพบว่าปัญหาที่ทำให้คนในชุมชนหรือกิจกรรมที่เป็นปัญหา คือเกิดจากความวุ่นวายในชุมชนขาดความสงบสุข เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาพบว่าส่วนใหญ่มาปัญหาการลักขโมยของคนอื่น และปัญหาการทะเลาะวิวาทของกลุ่มเยาวชนในชุมชน ปัจจุบันคนในชุมชนขาดศีลธรรมที่จะส่งผลไปยังปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรมการกระทำความผิดของสิ่งเสพติด อบายมุข มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้เกิดการทุจริตคดโกงกันในรูปแบบต่าง ๆ มั่วสุมในอบายมุขต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นแรงผลักดันให้เกิดความเกลียดชัง ความอาฆาตพยาบาท ความเห็นแก่ตัวเข้ามาแทนที่ และปัญหาเหล่านี้ก็เกิดมาจากสาเหตุหลัก คือ ศีล ๕ ข้อ เป็นการละเมิดศีล ๕ คือการไม่รักษาศีล ๕ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมการแสดงออกทางกาย เช่น การปล้นชิงทรัพย์สิน การทำความผิดทางเพศ การโกหก หลอกลวง และการเสพพบว่าคนในชุมชนก่อปัญหาจากสาเหตุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นต้นเหตุของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรถึงและเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาท และทำร้ายร่างกายกัน นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นปัญหาเหล่านี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการละเมิดศีล ๕ ถ้าไม่มีการแก้ไขโดยการส่งเสริมให้สังคมยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สังคมก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ถูกต้นตอมาจากการละเลยไม่รักษาศีล ๕ เป็นหลัก จะทำให้คนในชุมชนยิ่งประสบปัญหา

^๗ สายชล ปัญญาชิต, สังฆพัฒนา: แนวคิด อุดมการณ์การสร้างเครือข่ายทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๗), หน้า ๑๐.

ขึ้นและอีกอย่างหนึ่งคือกิจกรรมที่ชุมชนจัดนั้นชุมชนหรือคนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควรแม้แต่ผู้นำหมู่บ้านเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมการรักษาศิลปในชุมชนหรือกิจกรรมอื่นๆ จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่ากิจกรรมที่ภาครัฐและเอกชนจัดขึ้นไม่มีการส่งเสริมให้เยาวชนหรือเด็กนักเรียนได้ศึกษาถึงคุณค่าและประโยชน์ของการรักษาศิลป และผลกระทบของการขาดการรักษาศิลปที่จะตามมาเป็นโทษแก่คนในชุมชนดังที่ปรากฏในปัจจุบันในชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหลักการทางพระพุทธศาสนาที่จะมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการรักษาศิลปของคนในชุมชนด้วยการนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องยึดถือและเป็นแนวทางในการปฏิบัติของคนในชุมชนซึ่งมีการณรงค์ให้เกิดการตระหนักในการประยุกต์การรักษาศิลป ๕ มาปฏิบัติในการดำรงชีวิตโดยมุ่งให้มีการรักษาศิลป ๕ ต้นแบบขึ้นเพื่อให้บังเกิดผลอย่างชัดเจนและเพื่อให้เข้าถึง หลักการสร้างสันติสุขด้วยหลักการประพฤติปฏิบัติตามหลักการรักษาศิลป ๕ และปัจจุบันมีโครงการที่รณรงค์เรื่องการนำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผูกพันพัฒนาสร้างนิสัยที่ดี โดยการ “คิดดี พูดดี ทำดี” อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะ “นิสัยที่ดี เป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสังคมที่สงบสุข” โดยยึดหลักการสำคัญ คือ “เปลี่ยนแปลงจากภายในสู่ภายนอก” โดยอุปนิสัยที่รณรงค์ให้สมาชิกหมั่นปฏิบัติมีอยู่ ๗ ข้อ เรียกว่า ๗ กิจวัตรความดี ถ้าฝึกฝน พัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะส่งผลให้ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความอบอุ่น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่นำไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ ที่สูงยิ่งขึ้นไป เช่น ความเคารพ ความกตัญญู ความอดทนเสียสละ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการยกระดับการรักษาศิลป ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธชุมชนวัดหว่านบุญ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นการยกระดับการรักษาศิลป ๕ โดยใช้กิจกรรมไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนให้กับคนในชุมชนสามารถนำมาใช้ในการแก้ไขในชุมชน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเข้าใจในเรื่องการรักษาศิลป ๕ และการยกระดับการรักษาศิลป ๕ ของชุมชนวัดหว่านบุญ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ และปัญหาจากการละเมิดศีล ๕ ของชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

๒. เพื่อพัฒนากิจกรรมยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธในชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

๓. เพื่อยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธในชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

๓. วิธีการดำเนินการวิจัย/รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การยกระดับการรักษาศีล ๕ ด้วยกิจกรรม ๗ กิจวัตรความดี ในชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี” ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม หลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนกระบวนการกลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดนิยาม ขอบเขต เนื้อหา การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย และเป็นโครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเก็บข้อมูลด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มประชากรในพื้นที่ที่เข้าร่วมกิจกรรมในการให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การรักษาศีล ๕ จากประชากรทั้งหมดจึงขอเก็บข้อมูลจากประชากรบางส่วนที่ผู้วิจัยได้กำหนดมาข้างต้น จำนวน ๒๕๐ รูป/คน ได้แก่ พระสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกาในเขตพื้นที่ชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดมา จำนวน ๓๐ รูป/คน ดังนี้

- ผู้มีประสบการณ์และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ รูป/คน
- ผู้นำชุมชน จำนวน ๓ คน
- พระสงฆ์ในวัด จำนวน ๕ รูป

- ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน ๑๙ คน

๓.๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการละเมิดศีล ๕ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๖ ข้อ ที่เกี่ยวกับปัญหาการละเมิดศีล ๕ ของคนในชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ๓ แบบได้แก่

๑) แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาโดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรัชญาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ความจริง เจตคติ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง

๒) แบบการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างมีโครงสร้าง (Structured In-depth interview) โดยเป็นการสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และประเด็นอื่น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการละเมิดศีล ๕ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๖ ข้อ

๓) แบบสังเกต (Observation) เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความจริง ความคิดเห็น ปัญหา ข้อเสนอแนะ ความรู้สึก เจตคติที่ รวมไปถึงเครื่องมืออื่น ๆ ได้แก่ สมุดบันทึกภาคสนาม กล้องถ่ายรูป เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องอัดเสียง โทรศัพท์มือถือ เครื่องมือแต่ละประเภทจะมีลักษณะที่สำคัญและความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ จึงขอนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้เครื่องมือประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการ ดังนี้

๑. ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงสถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่เขต กรุงเทพมหานคร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย และขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

๒. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารงานวิชาการและงานวิจัยที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยแล้ว เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถาม หากกลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์

๓. ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ตามเวลาที่ได้ทำการนัดหมายไว้ล่วงหน้าแล้ว ดังนี้

๓.๑. วัน เวลา การสัมภาษณ์

๓.๒. สถานที่สัมภาษณ์

๓.๓. ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

๓.๔. วิธีการสัมภาษณ์ (การถาม, การตอบ, การจดบันทึกคำตอบ)

๔. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังที่กล่าวมาข้างต้น นำเข้ากระบวนการขั้นตอนการทำวิจัย ดังนี้

(๑) ศึกษาแนวทาง ความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย

(๒) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

(๓) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารต่าง ๆ

(๔) สร้างแบบสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกของกลุ่มตัวอย่างจากกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(๕) เสนอเครื่องมือให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ให้เป็นที่ปรึกษาหลัก ตามมติกฎระเบียบของทางมหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่กำหนดไว้ จำนวน ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงด้านโครงสร้างและเนื้อหา

(๖) นำข้อมูลของพื้นที่เป้าหมายมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นองค์ความรู้ใหม่

(๗) สรุปผลการวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพและภาคสนาม คือ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นสำคัญ โดยอาศัยการ

จัดหมวดหมู่ของข้อมูลและจัดบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาเป็นแนวทางในการจำแนกข้อมูล ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มารวบรวม สังเคราะห์ วิเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญ และอธิบายความเชื่อมโยงกันโดยการเขียนในเชิงพรรณนาเป็นการเขียนเรียงความโดยสอดแทรกความรู้สึกจากสภาพความเป็นจริงลงไปและประยุกต์เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันให้ทันสมัยเข้าใจง่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสังคม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ สะดวกและง่ายต่อการค้นหาข้อมูล ในการจัดทำแฟ้มเพื่อประโยชน์ต่อการค้นหาข้อมูล ประกอบด้วยแฟ้มข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่มหรือสัมภาษณ์กลุ่มย่อยหรือสัมภาษณ์กลุ่มย่อย ประกอบด้วยข้อมูล ๒ ส่วน คือ

- ข้อมูลที่เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนาประกอบด้วย ชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วันที่ ช่วงเวลา สถานที่สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ครั้งที่ ชื่อผู้สัมภาษณ์ บทสัมภาษณ์
- ข้อมูลที่เป็นแบบวิเคราะห์การสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งประกอบด้วยชื่อผู้ให้ข้อมูล ชื่อผู้สัมภาษณ์ คำหลักบรรยาย เหตุการณ์/สถานการณ์ และการตีความเบื้องต้นแล้วจึงทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

๔. ผลการวิจัย

การรักษาศีล ๕ เป็นหนึ่งในหลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธศาสนาซึ่งมีบทบาทในการเสริมสร้างความดีงามให้กับชีวิตของพุทธศาสนิกชน ศีล ๕ ไม่เพียงแต่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตส่วนบุคคล แต่ยังมีความสำคัญในการสร้างความสงบสุขในสังคม การรักษาศีล ๕ จึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณธรรมในชุมชนต่างๆ รวมถึงในชุมชนวิถีพุทธที่มีบทบาทในการสร้างสังคมที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุขในชุมชนวัดห้วยบุญอำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี การยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในชุมชน และการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยการยกระดับนี้เป็นกระบวนการที่ไม่เพียงแต่การฝึกฝนตนเองให้รักษาศีล ๕ ได้อย่างมั่นคง แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาศีล ๕ อย่างจริงจังและเป็นระบบการรักษาศีล ๕ ในชุมชนวัดห้วยบุญเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของศีล ๕ และการปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก

การรักษาหรือไม่รักษาศิล ๕ ต่อชีวิตส่วนตัวและชีวิตของสังคมโดยรวม การนำกิจกรรมต่างๆ มาส่งเสริมการรักษาศิล ๕ ในชุมชน เช่น การจัดอบรมธรรมะ การฟังเทศน์ การสวดมนต์ การทำบุญร่วมกัน รวมถึงการฝึกปฏิบัติธรรม เช่น การเจริญสมาธิ การทำความดีในชีวิตประจำวัน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีการฝึกฝนคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

๔.๑ พฤติกรรมการรักษาศิล ๕ และปัญหาจากการละเมิดศีล ๕ ของชุมชนวัด

หว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี จากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการรักษาศิล ๕ และปัญหาจากการละเมิดศีล ๕ ของชุมชนวัดหว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีรากฐานทางศาสนาที่เข้มแข็ง ประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของศีล ๕ และพยายามนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังคงเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญ ฟังธรรม และเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน การรักษาศิล ๕ อาจไม่ได้เคร่งครัดมากนัก เนื่องจากวิถีชีวิตที่เร่งรีบและสิ่งเร้าภายนอก เช่น สื่อโซเชียล เทคโนโลยี และกระแสวัฒนธรรมสมัยใหม่ ทำให้ความใกล้ชิดกับหลักธรรมลดลง ปัญหาการละเมิดศีล ๕ ในชุมชนพบได้หลายประการ เช่น ศีลข้อ ๑ เรื่องการไม่เบียดเบียน แม้ชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข แต่ยังพบปัญหาการทำร้ายจิตใจกันผ่านคำพูดและสื่อออนไลน์ ศีลข้อ ๒ เรื่องการไม่ลักขโมย แม้จะไม่มีอาชญากรรมรุนแรง แต่การเอาเปรียบกันในเชิงธุรกิจหรือการโกงในรูปแบบต่างๆ ยังมีให้เห็น ศีลข้อ ๓ เรื่องการประพฤติดนินทา พบว่าปัญหาการนอกใจในครอบครัวยังมีอยู่ ส่วนศีลข้อ ๔ เรื่องการไม่พูดเท็จ ปัจจุบันการบิดเบือนข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในชุมชน และศีลข้อ ๕ เรื่องการไม่ดื่มสุราและเสพสารเสพติด แม้จะมีการณรงค์แต่ยังพบว่ามี การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานสังสรรค์ แนวทางแก้ไขปัญหาคควรเริ่มจากการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับศีล ๕ ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังศีลธรรม เช่น การส่งเสริมบ้านตัวอย่างศีล ๕ การสร้างเครือข่ายเยาวชนคุณธรรม และการนำหลักศีล ๕ ไปปรับใช้กับอาชีพและการดำเนินชีวิต เพื่อให้ศีล ๕ กลายเป็นรากฐานสำคัญของสังคมที่มั่นคงและมีความสุข

๔.๒ พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการรักษาศิล ๕ ด้วยกิจกรรม ๗ กิจวัตรความดี

ของชุมชนวัดหว่านบุญ จ.ปทุมธานี จากการศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการรักษาศิล ๕ ด้วยกิจกรรม ๗ กิจวัตรความดี ของชุมชนวัดหว่านบุญ จ.ปทุมธานี ซึ่งชุมชนวัดหว่านบุญเป็นพื้นที่ที่มีพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาอย่างเข้มแข็ง การส่งเสริมการรักษาศิล ๕ ให้เป็นส่วนหนึ่ง

ของชีวิตประจำวันจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและปราศจากปัญหาทางศีลธรรม กิจกรรม ๗ กิจกรรมที่ดี ได้แก่ การทำบุญตักบาตร การฟังธรรม การสวดมนต์ การปฏิบัติธรรม การช่วยเหลือสังคม การฝึกสติ และการใช้ชีวิตเรียบง่าย เป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้ประชาชนรักษาศีล ๕ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมศีล ๕ ผ่านกิจกรรมที่ดี ควรเริ่มจากการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กโดยให้โรงเรียนในชุมชนจัดกิจกรรม เช่น “ศีล ๕ สัจจะ” ให้พระสงฆ์และผู้นำชุมชนเดินทางไปบรรยายธรรมแก่เด็กและเยาวชนในโรงเรียน นอกจากนี้ การจัด “ค่ายคุณธรรม” ที่ส่งเสริมการฝึกสมาธิและเรียนรู้การใช้ชีวิตตามหลักศีล ๕ จะช่วยให้เยาวชนเข้าใจและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้น สำหรับผู้ใหญ่ ควรจัดกิจกรรม “ครอบครัวศีล ๕” ที่เน้นให้สมาชิกในครอบครัวช่วยกันดูแลซึ่งกันและกันในเรื่องศีลธรรม เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับศีล ๕ ในชีวิตประจำวัน และการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมร่วมกันทุกสัปดาห์ ในระดับชุมชน ควรจัดให้มี “วันศีล ๕” เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งเป็นวันที่ประชาชนร่วมกันทำความดี เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การให้ทาน และการร่วมกิจกรรมสวดมนต์ภาวนา อีกแนวทางหนึ่งคือการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ โดยสร้างช่องทางออนไลน์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศีล ๕ และกิจกรรมที่ดี เช่น การจัดทำคลิปสั้นๆ เกี่ยวกับศีลธรรม การเปิดเพจเฟซบุ๊กหรือกลุ่มไลน์สำหรับแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติศีล ๕ รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่ การพัฒนาแนวทางส่งเสริมศีล ๕ ไม่ควรเป็นเพียงแค่การสอนในเชิงทฤษฎี แต่ควรเป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติศีล ๕ อย่างเป็นธรรมชาติ หากทุกฝ่ายร่วมมือกัน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน วัด และชุมชน การรักษาศีล ๕ และกิจกรรมที่ดีจะไม่ใช่อะไรเพียงแนวคิด แต่จะเป็นวิถีชีวิตของชุมชนวัดหว่านบุญที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น

๔.๓ การยกระดับการรักษาศีล ๕ ด้วยกิจกรรม ๗ กิจกรรมที่ดี ในชุมชนวัด

หว่านบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี จากการศึกษาเรื่องการยกระดับการรักษาศีล ๕ ด้วยกิจกรรม ๗ กิจกรรมที่ดีในชุมชนวัดหว่านบุญ จังหวัดปทุมธานี เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยกิจกรรมเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการปฏิบัติศีล ๕ ในชีวิตประจำวันของประชาชน กิจกรรม ๗ กิจกรรมที่ดี ประกอบไปด้วยการสวดมนต์ไหว้พระเป็นประจำ การทำบุญตักบาตรอย่างสม่ำเสมอ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การอบรมศีลธรรมแก่เยาวชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การงดเว้นอบายมุข และการร่วมมือกันรักษาสีล ๕ ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน แนวทางดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับหลักพุทธศาสนาและแนวคิดด้านการพัฒนาสังคม งานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านพบว่า การมี

ส่วนร่วมของวัด โรงเรียน และครอบครัวมีความสำคัญในการปลูกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นอนาคตของสังคม การที่วัดหัวนบุญดำเนินกิจกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ประชาชนมีแนวทางในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับศีล ๕ และสามารถปฏิบัติได้ในทุกมิติของชีวิต นอกจากนี้ การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้กิจกรรมดังกล่าวขยายผลได้อย่างกว้างขวางและมีความยั่งยืน การให้ความรู้ผ่านสื่อสมัยใหม่และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมทางศาสนา อาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ดังนั้น การยกระดับการรักษาศีล ๕ ผ่านกิจกรรม ๗ กิจวัตรความดี ไม่เพียงแต่ช่วยให้ประชาชนมีศีลธรรมประจำใจ แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างชุมชนที่สงบสุขและสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมโดยรวมในระยะยาว

๕. สรุป/องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “การยกระดับการรักษาศีล ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธในชุมชนวัดหัวนบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี” ทำให้สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ IFSCUTUM Model

๑. ระดับบุคคล (Individual Level) ปลูกฝังแนวคิดศีล ๕ ผ่านการอบรมและกิจกรรมปฏิบัติธรรม ผูกพัน “๗ กิจวัตรความดี” เช่น การสวดมนต์ สมาธิ และการทำทานในชีวิตประจำวัน และกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณธรรมส่วนบุคคล เช่น ความซื่อสัตย์ การให้อภัย และการลดละอบายมุข

๒. ระดับครอบครัว (Family Level) จัดกิจกรรม “บ้านรักษาศีล ๕” โดยให้สมาชิกในครอบครัวร่วมกันปฏิบัติศีล เช่น การรับประทานอาหารร่วมกันและสวดมนต์ก่อนนอน รณรงค์ให้ครอบครัวงดเว้นจากพฤติกรรมที่ผิดศีล เช่น การพูดคำหยาบ การใช้ความรุนแรงในบ้าน และการเสพสื่อที่ไม่เหมาะสมและส่งเสริมความรัก ความเข้าใจ และการให้อภัยภายในครอบครัวผ่านกิจกรรมทางศาสนา

๓. ระดับโรงเรียน (School Level) จัดตั้ง “ชมรมศีล ๕” เพื่อให้นักเรียนมีพื้นที่ในการเรียนรู้และปฏิบัติศีลธรรมส่งเสริมการทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักศีล เช่น โครงการนักเรียนต้นแบบศีล ๕ การฟังธรรม และการทำสมาธิในช่วงโม่งเรียนเพื่อบูรณาการศีลธรรมเข้าสู่หลักสูตรการศึกษา เพื่อให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของการดำรงชีวิตตามหลักศีล

๔. ระดับชุมชน (Community Level) จัดกิจกรรม “วันศีล ๕ ชุมชน” เป็นประจำเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสมหาทานศีล ฟังธรรม และร่วมทำบุญ ส่งเสริม “ศีล ๕ วิถี

ชุมชน" โดยให้ประชาชนร่วมกันดำเนินชีวิตตามหลักศีล เช่น การลดการใช้ความรุนแรง การส่งเสริมอาชีพสุจริต และการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นการรณรงค์ลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอบายมุขในชุมชน

๕. ระดับวัดและพระสงฆ์ (Temple and Monastic Level) พระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ส่งเสริมการปฏิบัติศีล ๕ ในหมู่ชาวบ้านจัดค่ายปฏิบัติธรรมเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสฝึกฝนตนเองอย่างเข้มข้นเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมทางศาสนาที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

๖. การใช้สื่อและเทคโนโลยี (Use of Media and Technology) ผลิตสื่อธรรมะเกี่ยวกับศีล ๕ และ ๗ กิจกรรมความดี เพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่คำสอนและแนวปฏิบัติของศีล ๕ ส่งเสริมให้เยาวชนมีบทบาทในการสร้างสื่อธรรมะเพื่อสื่อสารกับคนรุ่นใหม่

๗. จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมการศึกษาศีล ๕ ในระดับบุคคล ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนติดตามผลการดำเนินโครงการผ่านการประชุมชุมชนและการสัมภาษณ์ประชาชนปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนเมื่อทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการส่งเสริมศีลธรรม การศึกษาศีล ๕ จะกลายเป็นพฤติกรรมที่ปลูกฝังอยู่ในวิถีชีวิตของชุมชน นำไปสู่การสร้างสังคมที่มีคุณธรรม และเป็นแบบอย่างของความสงบสุขอย่างแท้จริง

ภาพ โมเดล

การยกระดับการรักษาศิลป ๕ ไปสู่การประกันคุณภาพชุมชนวิถีพุทธในชุมชน
วัดห้วยนบุญ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี IFSCTUM Model

บรรณานุกรม

๑.ภาษาไทย:

ก.ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย.ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๓๙.

ข.ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

นฤมล มารคแมน. มนุษย์และความเป็นจริงของชีวิตในทัศนะของพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒,

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

มันเกียติ โกศลนิรติวงศ์. ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษาพุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑

กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๓๙,

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

สายชล ปัญญาชิต. สังฆพัฒนา: แนวคิด อุดมการณ์การสร้างเครือข่ายทางสังคม.

กรุงเทพมหานคร: สำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๗.

